

Teater för hörselskadade

Hur kan hörselskadade ta del av och njuta av en teaterföreläsning? Genom att texta den förstås! Efter år av väntan kunde personer med olika grad av hörselskada nyligen njuta av en textad teaterföreläsning av Zacharias Topelius pjäs Fältskärns berättelser på Wasa Teater.

Sidan 4-5

Fenix betyder gemenskap

FENIX är ett självhjälps- och frivilligcenter i Stockholm dit de flesta söker sig till grupper kring utmattning och ångest, relationer och separationer. Den grupp som hållit på längst är föräldrar till vuxna med ADHD-diagnos.

Sidan 6-7

Nytt projekt i Österbotten

Handikappföreningen i Österbotten startar ett nätverk för stödpersoner i handikappfrågor. Finlandssvenska handikappade har ofta svårt att få information och råd på svenska och problemet är speciellt stort i österbotten. Det nya nätverksprojektet skall få bukt på problemet.

Sidan 5

Nästan inga behöriga svenskspråkiga taltolkar i Nyland

■ Ämnet taltolk är en het potatis i Svenskfinland och bland annat seminarier har ordnats på olika håll i Svenskfinland. De svenskspråkiga taltolkarna är på kort i Nyland och inte ser

det bättre ut heller på andra håll. Ett av problemen är att det tills i höstas inte funnits en svenskspråkig taltolkutbildning i Finland och det andra är att det nya tolktjänstsystemet

sätter käppar i hjulen för icke utbildade personer, exempelvis anhöriga, som fungerat som taltolk.

Sidan 3

Genom att rita sig själva kan barn lättare berätta hur de mår

■ I Åboland pågår ett unikt projekt som det enda i sitt slag i Svenskfinland för tillfället. Målgruppen är svenskspråkiga barnfamiljer där den ena eller båda föräldrarna mår psykiskt dåligt. Syftet med projektet är att stöda och motverka utslagning hos barn och ungdomar som lever i en familj med psykisk ohälsa. Stödgruppsverksamheten är ingen terapiform, utan en förebyggande och jagstärkande arbetsmodell.

Sidan 8-9

Adress:

Tölögatan 27 A 15,
00260 Helsingfors

Telefon:

09-407070

Förläggare:

Finlands svenska
handikappförbund

Ansvarig utgivare:

Mikael Lindholm
Ordförande för Finlands
Svenska Handikappförbund

Chefredaktör

Daniela Andersson
Gsm 044 555 4388
daniela.andersson@kolumbus.fi

Medarbetare

Johanna Wikgren-Roelofs
Mikko Ollikainen

Layout

Erkki Tuomi

Tryckeri

Hufvudstadsbladet Ab

ISSN 1795-410X

Artiklar, feedback, insändare
daniela.andersson@kolumbus.fi

Övrig e-post, vill du ha
tidigare utgivna nummer?
ulf.gustafsson@kolumbus.fi

Lika möjligheter för alla – en schimär?

■ År 2007 har fått temat Europeiska året för lika möjligheter för alla. Avsikten är att initiativet från Europeiska Unionen (EU) ska syfta till att motverka diskriminering och främja människors rätt till lika behandling. I kampanjen ingår de diskrimineringsgrunder som anges i EG-fördraget; kön, ras, etnisk ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder och sexuell läggning. Men hur är situationen i dag? Vi lever år 2007 och man tycker att det är en självklarhet att ingen ska diskrimineras, men ändå uppmärksammas året med lika möjligheter för alla. Därtill har Finland en grundlag som stipulerar att alla ska behandlas lika. Jag tänkte här se i synnerhet på arbetsmarknaden.

Tredje sektorn, förbund och föreningar i Finland, har under en lång tid arbetat, en del i över etthundra år, för att stödja personer med funktionshinder. Inom vissa av de andra grunderna för diskriminering, såsom åldersdiskriminering, är förbunden nyare. Jag är verksamhetsledare för Svenska pensionärsförbundet, som grundades 1972. Förbundet grundades för att förhindra diskriminering av äldre, i synnerhet ekonomiskt. Pensionerna diskuterades mycket under 1960- och 1970-talen, vilket innebar att man ville gardera pensionärernas intressen genom att grunda ett förbund som skulle idka intressevakning gentemot regering och riksdag. Man omfattade den så omtalade tillsammans är vi starkare-idén, och gav ut information om gemensamma ärenden. Pensionärsförbundet

och dess 81 föreningar har i dag många andra uppgifter också, bland annat inom att ordna sysselsättning, hobbyverksamhet, socialt nätverk för att nämna endast några aktiviteter.

EU har antagit ett direktiv om sysselsättning 2000, som stipulerar att man inte får diskriminera någon i arbetslivet. Finland antog direktivet i sin jurisdiktion några år senare, och har därmed förbundit sig att uppfölja lagen. I arbetsministeriet fungerade under 2006 ett projekt, som syftade till att utreda ur situationen är på arbetsmarknaden. Projektgruppen utarbetade tillsammans med experter en statistisk modell för arbetsmarknaden för att kartlägga eventuella diskrimineringsgrunder och för att se hur lagen har implementerats. Rapporten överlämnades till Europeiska Unionen i slutet av november 2006 och det är nu meningen att fortsätta översynen av lagen. Om en enskild individ inte är nöjd med det sätt på vilket han eller hon har blivit bemött på arbetsmarknaden är det bäst att kontakta sitt fack, som beroende på ärendets svårighetsgrad kan föra ärendet vidare till arbetsdomstolen eller tingsrätten.

Arbetsmarknaden i dag är mycket brokig, och fungerar tyvärr inte enbart på rättvisa grunder ur den enskilda arbetstagarens perspektiv. Alla kan läsa i tidningarna med jämna mellanrum om incidenter som har inträffat i alla de olika grunderna till diskriminering. Det finns arbetsgivare som är mer positivt inställda till till

exempel funktionshindrade personer, men dessa arbetsgivare är alltför få. Ofta beror oviljan att anställa personer med funktionshinder, etnisk bakgrund eller äldre personer att finna i brister i information, negativa attityder och rädsla för låg effektivitet. Allting kan överbyggas. Det finns metoder och test på marknaden som kan till exempel analysera en funktionshindrad persons arbetskapacitet, en äldre persons hälsa, eller språket och attityderna hos personer med etnisk eller religiös ursprung som inte är detsamma som den finländska majoritetens. Det är mer fråga om en vilja hos arbetsgivaren, och förståelse hos de övriga arbetskollegerna.

Finland står inför en demografisk förändring av aldrig skadat faktum: befolkningen åldras mycket snabbt. Inom tio år kommer var fjärde finländare att vara över 65 år. Det här kommer att innebära stora utmaningar för arbetslivet. I början av 2005 antogs en lag om att en anställd vid 63 års ålder får med en månads varsel gå i pension och att pensionen höjs kumulativt ända upp till 68 års ålder. Pensionsåldern har därmed stigit från 59 år till cirka 60 år för närvarande. Trycket på att anställda arbetar längre har ökat, och småningom har även förståelsen hos arbetsgivarna och övriga anställda blivit positivare. Arbetsmarknaden i Finland behöver alla som kan och vill arbeta.

Trenden är att arbetsmarknaden ska se på samtliga personer som individer: vad kan den enskilda individen utföra? Om en

Nästan omöjligt att hitta svensk taltolk i Nyland

De svenskspråkiga taltolkarna är på kort i Nyland och inte ser det bättre ut heller på andra håll i Svenskfinland. Ett av problemen är att det tills i höstas inte funnits en svenskspråkig taltolkutbildning i Finland och det andra är att det nya tolkjämsystemet sätter käppar i hjulen för icke utbildade personer, exempelvis anhöriga, som fungerat som taltolk.

■ Ämnet taltolk är en het potatis i Svenskfinland. CP-handikappade med talsvårigheter använder oftast en anhörig eller den personliga assistenten som taltolk.

– Alla är förstas individer och man måste känna personen för att veta vad han eller hon vill ha sagt. Det går inte att använda teckenspråk eller någon annan form av redan utstakat kommunikationssätt eftersom de sällan kan använda sina händer, säger **Gun Ainamo** som är verksamhetsledare vid Nylands CP-förbund.

Det nya taltolkssystemet som togs i bruk i februari försvårar användningen av anhöriga som taltolk eftersom de sällan är utbildade vilket det nya systemet kräver. När en handikappad med talsvårigheter har en subjektiv rätt till tolk 180 timmar om året så skall nu alla beställningar av taltolk gå via Nylands upphandlingsenhet för tolktjänster, detta har kommunerna i Nyland beslutat. Upphandlingsenheten och Helsingfors stad ordnade

i höstas en anbudsgivning om den tolktjänst för gravt talhandikappade som avses i lagen om service och stöd på grund av handikapp. Vinnarna i anbudstävlingen är sex stycken; Rinnekoti-säätiö, Finlands cp-förbund, Puhevammaisten tulkkipalvelu Tmi Aino Pyykkö, Tmi Eija Ahlström puhevammaisten tulkkipalvelu, puhe-tulkkipalvelu Päivi Ahola och Tmi Puhetulkkipalvelu Sanna Vallius-Kauhaniemi.

– Det här betyder att varje gång du behöver en taltolk så skall beställningen i första hand gå via upphandlingsenhetens utvalda. Du kan inte använda din vanliga taltolk om hon inte är utbildad eller har registrerat firmanamn, säger Ainamo som tycker att det i en del fall kan bli problem.

Elina Lindström, från projektgruppen som utarbetat det nya systemet, menar att hon åtminstone ännu inte hört att detta skulle ha vållat några problem. Det mer akuta är att det inte finns svenskspråkiga taltolkar.

– Jag vet med säkerhet att en av våra taltolkar kan svenska men hon kan ju inte jobba i hela Nyland, det är för stort, säger Lindström.

Kristiina Räisänen på CP-förbundet har visst hört ryktessvågen om kunder som mist sina gamla trogna taltolkar på grund av det nya systemet men menar att klienterna från CP-förbundets sida alla har fått hålla sina bekanta taltolkar. Enligt minister **Hyssäläs** statssekreterare **Terttu Savolainen**

är det nya tolktjänstsystemet bra och mer förbättringar är i görningen.

– Att flytta tolktjänsten på statens finansieringsansvar förstärker de handikappades ställning och rättigheter, säger Savolainen och syftar på utvecklingsbeslutet inom ramen för kommun- och servicestruktur-reformen som troligen träder i kraft 2009.

Elisabet Borgar är utbildningsansvarig för den enda svenskspråkiga taltolkutbildningen i landet, specialyrkesexamen för tolk för talhandikappade på Svenska Yrkesinstitutet i Vasa. Hon understöder kravet att taltolkar bör vara behöriga.

– I vissa fall blir det lätt så att när en anhörig fungerar som tolk så kan det bli så att de talar för kunden istället för att tolka rakt av, menar Borgar.

På taltolkutbildningen studerar just nu sex personer som kommer att bli utexaminerade. De är alla hemma från Österbotten och kommer inte att hjälpa upp bristen på svenska taltolkar i Nyland.

Tilläggsuppgifter om det nya systemet: Projektarbetare Elina Lindström 020 762 7057 och tolktjänstchef Timo Heiskala 020 762 70 50.

SOS Aktuellt efterlyser erfarenheter angående det nya taltolkssystemet! Hör av er på daniela.andersson@kolumbus.fi eller 044-5554388.

Daniela Andersson

Text&foto: Mikko Ollikainen

För första gången på teater på 25 år

Teatrar lyckas sällan, som gott som aldrig, mätta den stora efterfrågan som finns bland den breda målgruppen hörselskadade som vill gå på teater. Efter år av väntan kunde personer med olika grad av hörselskada nyligen njuta av en textad teaterföreställning av Zacharias Topelius pjäs Fältskärns berättelser på Wasa Teater.

■ – Det här har vi väntat på länge. Och det var lätt att följa med textningen. Vi är väldigt

glada över att det här blev av, säger Denise Nygård.

Den textade föreställningen är ett resultat av åtta års väntan. Gunnel Cederberg från Svenska hörselskadade i Vasanejden r.f. är en av dem som jobbat hårt för att en textad föreställning skulle bli verklighet.

– Det här är ett bra första försök. Här finns många som inte kunnat gå på teater på 25 år eftersom de inte hört något, säger Gunnel Cederberg.

– Det är närmare 30 år sedan

jag kunde följa med ett teaterstycke som jag gjorde idag, säger Martin Nygård.

80 procent textat

Hörselpedagogen Eivor Larpes på Finlands specialpedagogiska resurscentrum Speres har tillsammans med producent-studerande Annica Hannonen, som gör sin praktik på Wasa Teater, skrivtolkat föreställningen. Ungefär 80 procent av replikerna var textade. Det är mer än tillräckligt för att åskådare skall kunna följa med i handlingen. Under den textade

föreställningen av Fältskärns berättelser hade Wasa Teater en skärm till höger om scenen och texten lyses från en videokanon på skärmen. Textningen störde inte ett dugg min teaterupplevelse. Snarare tvärtom. Tack vare texten kunde jag bättre följa med handlingen, vid sådana fall att jag inte uppfattade vissa repliker. En del föreställningen framfördes på dialekt och textningen var också bra i det avseendet.

Positiv respons

Wasa Teater har gjort en under-

Nätverk för stödpersoner i Österbotten

Handikappföreningen i Österbotten startar ett nätverk för stödpersoner i handikappfrågor. Finlandssvenska handikappade har ofta svårt att få information och råd på svenska och problemet är speciellt stort i österbotten. Med det nya nätverksprojektet vill man åtgärda problemet.

Projektet är i startgroparna och första seminariedagen är spikad men tanken har ju funnits redan länge. Redan på Handikappförbundets general-församling i Helsingfors i höstas presenterade Hasse Riska, ordförande i projektets arbets-grupp, den innovativa idén.

– Vi anser att ingen handikappad i Österbotten skall behöva leva i ett informationsvakuum på grund av sitt svenska modersmål. Det finns många funktionshindrade av olika kategorier i alla österbottniska kommuner. Vi vill genom vårt nätverk av stödpersoner hjälpa dem att få det de är berättigade till och därigenom även en förbättrad livskvalitet och större jämlikhet sina handikapp till trots, säger Riska.

Som kumpaner i arbetsgruppen har Riska Maj-Britt Stordahl från Pedersöre och Carola Lithén från Korsholm. För de flesta kategorier av handikappade existerar det numera landsomfattande specialförbund som arbetar för den egna handikappgruppens bästa. De finlandssvenska handikappade, som vill ha service på sitt modersmål, har ofta liten nytta av dessa stora förbund eftersom de i regel inte kan ge information och råd på svenska.

– I stort sett är det bara syn- och hörselskadade samt utvecklingsstörda som får full service på svenska, tack vare egna svenskspråkiga förbund.

Var finns intresserade personer?

Tanken är att samla intresserade personer till nätverket för att hjälpa de handikappade som inte kan få den behövliga servicen på svenska. Stödpersonerna är kanske själva handikappade eller har erfarenhet av att leva i en familj där någon är handikappad. De intresserade samlas till utbildningsseminarier cirka en gång per termin.

– Det första seminariet blir den 20 april och det är här vi skall bygga upp nätverkstanken, säger Riska.

På skolningen behandlas olika handikappfrågor under ledning av sakkunniga. Medlemmarna i nätverket får allt större kunskap och färdigheter att informera handikappade ute i bygderna om vilka rättigheter de har, vilka olika stöd de kan söka och var de kan hitta andra med likartade handikapp. Såväl de som kämpat med sina handikapp redan i många år som nyhandikappade är i behov av aktuell information för att kunna handskas med sin livssituation och ta de riktiga besluten i olika frågor i rätt tid. En del kanske rent av behöver handgriplig hjälp med att fylla i ansökningsblanketter. Stödpersonerna skall också ges möjlighet till expertkonsultationer när det gäller svårare fall.

– Vi har ansökt om ekonomiskt stöd för projektet men att vara stödperson är ju inget avlönat yrke. Reseersättningar och dylikt är det normala, säger Riska.

Det första seminariet hålls fredagen den 20 april i Kulturhuset i Korsholm. På programmet står bland annat föreläsning av handikappservicechefen i Vasastad, Nadja Suomela, om Den handikappade och kommunen. Också Finlands Svenska Handikappförbunds nya juridiska ombud presenterar sig och föreläser om Hur tillvarata de handikappades rättigheter.

Daniela Andersson

Martin Nygård, Gunnel Cederberg och Denise Nygård har länge väntat på en textad teaterföreställning på Wasa Teater. I februari blev drömmen verklighet då Zacharias Topelius pjäs Fältskärns berättelser blev en skrivtolkad föreställning.

sökning bland teaterbesökarna vad de anser om textade föreställningar. 115 har lämnat in svar. Hälften av enkäterna hade lämnats in av hörselskadade. Responsen var överlag väldigt positiv, budskapet var att textningen var väl genomförd och det var lätt att följa med händelseförloppet. Endast några ansåg att textningen stört deras teaterupplevelse.

– Idealet skulle naturligtvis vara att man kunde ha texten strax ovanför scenen men en sådana utrustning finns inte att tillgå i Vasa, säger försäljningssekreterare Pia Enroth på Wasa Teater.

En textad föreställning innebär mycket jobb för teatrar. Därför är samarbetet med olika intresseorganisationer, bland annat Svenska hörselskadade i Vasa r.f., viktigt.

– För tillfället har vi inte resurser att kunna erbjuda textade föreställningar oftare. Vi skall se hur det blir i framtiden, men visst skulle det vara trevligt om vi kunde erbjuda någon textad föreställning per år, säger Enroth.

Potentiell målgrupp

Det var första gången någonsin som en textad föreställning hölls på Wasa Teater. Däremot har teatern haft tecken- och syntolk på föreställningar och dessutom finns en T-slinga på teatern. Det sägs att 15 procent av populationen har svårigheter att höra. Det här innebär att ungefär 40 000 finlandssvenskar har problem att höra i olika sammanhang.

– Här har teatrarerna en målgrupp som de oftast inte når och tack vare textade föreställningar kunde besökarantalet öka. Textade föreställningar arrangeras alldeles för sällan, de är inte heller vanliga på finskt håll. Men i Sverige var bland annat Mamma Mia-musikalen textad, säger Sonja Londen, verksamhetsledare för Förbundet Finlands svenska hörselskadade.

Hon är mycket glad över Wasa Teaters drag. – Det här är ett sätt för Wasa Teater att visa att de också vill bemöta en bredare publik som har problem med hörseln. Det här gäller också sådana som hör, men som hör dåligt, säger Londen.

Skärmen och textningen syns bra på Wasa Teater också från längre håll.

Jannicke Kihlman i sitt arbetsrum på Fenix i Stockholm.

Text&bild: Christina Lång

På Fenix är ingen ensam

En gråkall februaridag besöker jag FENIX, självhjälps- och frivilligcenter i Stockholm. När jag stiger in i lokalen i gatunivå i Aspudden blir jag varmt välkommen av en dam som vill veta hur det är i Helsingfors. Efter en stunds prat har vi upptäckt att vi båda en gång bott i samma förort. Också för inflyttade som inte har självklara nätverk är Fenix en bra mötesplats.

I den ljusa hörnan sitter en grupp människor och fikar, det är öppet för vem som helst att sticka sig in och prata bort en stund. Du kan också väva, handla på lopptorget, skänka något till försäljning eller delta i grupperna för qigong eller linedans. Eller delta i någon pyssel- eller målargrupp eller sköta om sig själv i en viktgrupp.

Drygt trettio personer är ideellt engagerade i det dagliga arbetet.

– Öppenheten är viktig, säger kvinnan bakom Fenix, **Jannicke Kihlman**.

Det var hon som år 1999 grundade centret och nu fungerar som styrelseordförande i den ideella föreningen som driver Fenix. Hon är fortfarande eldsjäl och en av de två anställda. Idén fick hon när hon läste en artikel i ämnet och förstod att självhjälp var precis vad hon själv skulle ha behövt för att bearbeta barndomsupplevelser som hon inte anförträdde en enda människa.

– Om jag skulle ha fått dela mina upplevelser med andra med liknande erfarenheter skulle min självkänsla vara mycket bättre och mina val hade blivit annorlunda, säger hon.

Efter hårt arbete och lång tid då hon gav järnet, lyckades hon få ihop projektbidrag så hon kunde starta. Hon poängterar att frivilligheten är det primära. Med en viss stolthet visar hon mig runt i lokalen på cirka

200 kvadratmeter och berättar att all möblering samt utrustning är donerad ändå råder det en viss harmoni och stor trivsel. Finansieringen är nu ordnad främst via landstinget och försäkringskassan men också privata donationer är viktiga.

Självhjälpsgrupperna är själva hjärtat.

De flesta söker sig till grupper kring utmattning och ångest, relationer och separationer. Den grupp som hållit på längst är föräldrar till vuxna med ADHD-diagnos. Den startade med elva föräldrar då centret var ungt, först träffades de varje vecka sedan mera sällan. De träffas fortfarande men numera sporadiskt.

Självhjälpsgrupper söker deltagare är rubriken på ett upprop. Här annonserar personer med olika frågor som vill träffa andra, exempelvis en arbetslös man, anhöriga till deprimerad, dement, personer som vill diskutera olika föräldrafrågor, relationsfrågor eller att leva med

smärta. En självhjälpsgrupp fungerar med ömsesidighet och i gruppen kan man vara anonym. Regeln är att man är villig att dela med sig av sina erfarenheter. Rundan är den mest använda metoden och avser att man talar i tur och ordning. Ofta har man något föremål i handen, på Fenix en sten. Den som talar har stenen och de andra lyssnar aktivt. Råd ger man bara om någon ber om det.

Jannicke Kihlman håller föreläsningar för olika grupper och leder kurser för igångsättare. Ofta är det personer som själva deltagit i någon grupp. Fenix fungerar också som arbetsträning för många i samarbete med professionella värden.

– Det bästa med Fenix är tillgängligheten, du behöver inte boka tid för att komma med. Här finns alltid en mänska, en medmänniska som bryr sig antingen du droppar in, deltar i en grupp eller letar saker på loppmarknaden, avslutar Jannicke.

*Fenix trävar efter:
Att främja människors välmående
Att stärka individer genom nätverk
Att på ett flexibelt och öppet sätt
möta människors behov
Att ta tillvara ideella resurser i
samhället
Att göra Fenix tillgänglig för så
många som möjligt.*

Möjligheternas mötesplats

På väg ut från Fenix möter jag i ett rum en mörkhårig dam i övre medelåldern och jag ber om en pratstund. Hon heter **Gun-Britt**.

Hon säger utan omsvep att nu-förtiden är det trevligt att leva. – Jag har fått livsglädjen tillbaka och jag vet att jag kan, vill och törs. Idag har jag också idéer av olika slag. Så har det inte alltid varit fortsätter hon. Jag har lidit av fobi i cirka 25 år och låg för det mesta hemma i soffan med kläderna på och hade periodvis självmordstan-

– Ofta vandrade jag här förbi Fenix, men vågade inte gå in. För åtta år tog jag mod till mig och gick in och träffade Jannicke.

kar. Första gången jag skulle gå ut och handla fick jag ångest när jag stod i kassakön. Då var jag tvungen att gå ut och gråta. Sen gick jag i varje fall in tillbaka och berättade åt kassan varför jag försvunnit. Hon sade "det gör inget, det är OK". Paniken släppte och jag förstod att det är viktigt att tala om sina svagheter för att andra skall förstå mitt dilemma. Någon annan kanske inte vågar åka tunnelbana eller flyga.

– Ofta vandrade jag här förbi Fenix, men vågade inte gå in. För åtta år tog jag mod till mig och gick in och träffade Jannicke. Det gjorde jag då och då i fem års tid. Jag litade på henne som en kompis. Jag visste att jag måste gå ut för att överleva. Sen började jag gå här i en självhjälpsgrupp. Det är skönt att vara med i en grupp där man inte har ansvar för andra utan bara för sig själv. I gruppen får jag tala om mig själv och mina erfarenheter. Sällan får jag längre panikångest. Fenix har hjälpt mig att bli utåtriktad. Nu är jag med i verksamheten både som värdinna som tar emot besökare och är aktivt med i arbetet med loppmarknaden och vågar också ringa upp företag för sponsoring. Vi som är volontärer här är kanske vingklippta på något

Den inbjudande dörren till självhjälps- och frivilligcentret Fenix.

sätt och har egna erfarenheter. Andra vill bara dra sitt strå till stacken.

– Det finns så många ensamma. Senaste nyår var vi ett gäng kvinnor som träffades här på Fenix; åt gott och spelade musik. Plötsligt berättade en kvin-

na att hon kan line-dans och så satte vi igång en dansgrupp här. Hon lär nu oss andra. Man skall ta vara på varandras resurser. Det här är möjligheternas mötesplats i verkligheten.

Läs mera om Fenix:
www.fenix.org.se

Schemat är fullspäckat.

EGON – självgående grupper

Svenska Studiecetralen i Finland har arrangerat flera igångsättarkurser inom projektet EGON-självgående grupper. Under kurserna har vi fokuserat på samtal och metoden Rundan. SSC valde begreppet självgående grupper, för att det ofta uppstår små grupper som vill fortsätta diskutera efter att till exempel deltagit i en gemensam kurs.

En självgående grupp består av människor med liknande upplevelser, som träffas för att utbyta erfarenheter, tankar och känslor. Det är ett utomordentligt sätt att bearbeta sin egen situation och samtidigt få och ge stöd till andra. I grupperna kan vem som helst delta och de kan behandla vilka teman som helst. Vanliga är föräldragrupper, syskon- eller anhörigrupper, sjukdomsgrupper och arbetslivsgrupper.

Rundan är en samtalsmetod, där ordet går runt i gruppen så att varje deltagare har möjlighet att tala fritt utan att någon avbryter, invänder eller kommenterar. Fördelen med rundor är att varje person får den plats och tid som behövs. Rundan är aktivt lyssnande i praktiken. De andra ger råd enbart på deltagarnas egen önskan. Genom deltagarnas livserfarenhet, medmänsklighet och sunda förnuft kan man bearbeta vanliga vardagsproblem och hitta alternativ vägar att lösa dem. Deltagarna delar sina olika erfarenheter och stöder varandra.

Igångsättarna är gruppens stöd under de första gångerna, handhar de praktiska arrangemangen och hjälper till att skapa atmosfär.

Svenska studiecetralen har planer på att arrangera ett seminarium kring självhjälpsgrupper i september 2007 i Helsingfors med föreläsare från Sverige.

Närmare upplysningar ger EGON- projektledaren Christina Lång, christina.lang@ssc.fi

Text&bild: Johanna Wikgren-Roelofs

Annika Nordström har sitt kansli i Pargas men arbetar i hela Åboland.

Stödgrupper för barn och unga i Åboland:

"Det finns andra som också har det jobbigt hemma"

I Åboland pågår ett unikt projekt som det enda i sitt slag i Svenskfinland för tillfället. Målgruppen är svenskspråkiga barnfamiljer där den ena eller båda föräldrarna mår psykiskt dåligt.

■ Barn till föräldrar med psykiska problem eller missbrukarproblematik mår ofta

mycket dåligt. Vissa barn visar sina känslor i form av aggressivitet, medan andra sluter sig inom sitt skal och har svårt att uttrycka sina känslor. För de här barnen kan en stödgrupp vara en bra metod. I stödgruppen lär sig barnen berätta hur de mår och får uppleva att det finns flera barn som växer upp i familjer med liknande problem.

Stödgrupper och familjerehabilitering

– Sedan projektet startade år 2005, har jag hunnit dra två barngrupper på Kimitoön och två tjejgrupper i Pargas. Tjejgruppen är i praktiken en stödgrupp där vi kombinerar psykosocialt stöd med "tjejsnack". På så sätt känns tröskeln att delta lägre för tonårsflickorna, berättar **Annika Nordström**, tidigare familjearbetare och idag projektsekreterare vid Finlands Svenska Psykosociala Centralförbund r.f. Dessutom har Nordström arrangerat två familjerehabiliteringsdagar, en på Kimitoön och en i Nagu. Familjedagarna riktar sig till hela familjer där både barn och föräldrar med liknande problem får träffas, diskutera och stöda varandra. Samtidigt finns sakkunniga på plats som ordnar program och kan träffa föräldrarna individuellt för att diskutera frågor kring föräldraskap.

Dramaleken med handgjorda masker är en del av stödverksamheten.

Barngruppen

Den första stödgruppen för barn arrangerade Nordström på Kimitoön våren 2006. I gruppen deltog fem flickor i åldern åtta till tio år. Kontakten till barnen fick Nordström genom skolkuratorn.

– En barngrupp träffar jag normalt tio till tolv gånger, cirka två timmar per gång och en gång i veckan. På ytan verkar allting vara helt bra till först men då man lär känna barnen märker man att de känslomässiga problemen kan vara mycket komplexa, säger Nordström. Många barn känner skuld inför de problem som finns i hemmet, andra funderar på varför just dom har råkat i en så kaotisk familjesituation. Dessutom upplever barnen ofta att de är ganska ensamma med sina känslor, eftersom de sällan kan tala om dem med sina föräldrar. Som stöd i sitt arbete har Nordström ytterligare en vuxen som fungerar som dragare.

Olika metoder

Vad gör man i en stödgrupp för barn? All verksamhet sker i gruppen tillsammans. Under de första träffarna går man igenom vem man själv är, hurudan familj och släkt man har, sedan behandlar man olika känslor och slutligen fokuserar man på självkänsla och självförtroende.

– Gruppträffarna inleder vi vanligen med en diskussion där barnen i tur och ordning får berätta hur de mår. Ibland använder vi oss av en väderlekskarta där vi med hjälp av väderlekssymboler berättar hur vi känner oss idag, förklarar Nordström.

Så används mycket rollspelsövningar, olika sorts skapande verksamhet och så läser man sagor med mycket känslor inblandade. Man leker, äter mellanmål tillsammans och gör avslappningsövningar. Det är mycket varierande från

Fakta

Projektet Stödgruppsverksamhet för barn och ungdomar förverkligas under åren 2005-2008 och finansieras av Penningautomatföreningen. Projektägare är Finlands Svenska Psykosociala Centralförbund r.f.

Syftet med projektet är att stöda och motverka utslagning hos barn och ungdomar som lever i en familj med psykisk ohälsa. Stödgruppsverksamheten är ingen terapiform, utan en förebyggande och jagstärkande arbetsmodell.

Målgruppen är svenskspråkiga familjer i Iniö, Houtskär, Korpo, Nagu, Pargas, Kimito, Västanfjärd och Dragsfjärd. Stödgrupper och familjerehabiliteringsdagar kan ordnas var som helst i Åboland och skärgårdsförhållandena skall inte vara ett hinder för att kunna delta.

Mera information ger Annika Nordström på telefonnummer 02-458 5982 / 050-548 8965 eller på annika.nordstrom@fspc.fi

Ibland är det svårt att berätta om sina känslor, då kan man börja med att skriva ner dem.

gång till gång. Förutom verksamheten för barnen håller Nordström också föräldraträffar med barnens föräldrar. Något som föräldrarna uppskattat mycket.

– Många föräldrar känner sig ensamma med sina problem och kommer gärna och diskuterar sitt föräldraskap med någon som också jobbat med och känner deras barn, menar Nordström.

Att hitta familjerna

Både barngrupperna, tjejgrupperna och familjedagarna inom projektet har varit uppskattade av deltagarna. Ändå upplever Nordström att det är svårt att hitta och få kontakt med de familjer som projektet riktar sig till.

– Det är en stor tillgång att en sådan här verksamhet finns till förfogande i Åboland och jag önskar att flera kommu-

ner skulle se projektet som en resurs. Förutom socialarbetare, skolkuratorer och personal vid mentalvårdsbyrån, kan också familjer ta direktkontakt med mig om de är intresserade. Jag vet att det finns en hel del familjer som skulle vara i behov av mera stöd i vardagen, avslutar Nordström.

Just nu drar Nordström ingen stödgrupp. Istället arbetar hon med ett informationsblad till allmänheten, planerar en famil-

jerehabiliteringsdag i Pargas under våren och två stödgrupper till hösten, troligen en i Pargas och en på Kimitoön om behov finns. Dessutom är hon involverad i en ettårig utbildning i familjeintervention som riktar sig till vård- och omsorgspersonal. Om flera liknande projekt kommer att startas i Svenskfinland är ännu oklart, men åtminstone i Österbotten har man visat intresse för projektiden.

Text: Cajsa Björkman
Bild: Boris Björklund

Sprickor i kristallen – våld också i finlandssvenska hem

Vidsträckta fält fröjdar ögat och våren är i antågande då vi bänkar oss för konferens i Edsevö, Pedersöre. Vi lever nog i en bubbla oftast, säger kollegan efteråt då vi diskuterar det vi hört på seminariet. Vi är inte alltid lyhörda för saker omkring oss eller så vet vi inte hur vi ska reagera och väljer att vara tysta.

■ Det handlar om våld i parrelationen, främst våld av män mot kvinnor men också tvärtom. Den månghövdade publiken, bestående av personal inom social- och hälsovården, kommer att förfaras, ställa frågor och kanske fundera på sitt eget mod att möta problematiken. Våldets orsaker, symptom vi kan tolka och möjligheter till lösningar, allt är mer mångfasetterat än vi kanske tror.

Inga generaliseringar

Bodil Lindfors, psykolog, författare och psykoterapeut, inleder med att tala om våld utifrån sin doktorsavhandling och utifrån människomöten i terapin. Det lugna tonfallet gör att orden hinner sänka sig i en. Bodil betonar vikten av att inte beskriva alla män som potentiellt våldsamma men för att förstå måste man se på hur verkligheten ofta är.

– Kvinnor är bättre på att verbalisera och uttrycka känslor. Fortfarande är det så idag.

I konflikter i parrelationen är män ofta mer defensiva medan kvinnor är bättre på att konfrontera problem, mycket beroende på att kvinnor socialiseras redan som unga till

att föra samtal. Man ser också att män använder våld för att bevara ansiktet medan kvinnor som tar till våld gör det för att uttrycka känslor. Bodil ger förfärande statistik; hos 20% av alla par förekommer fysiskt våld, i kortvariga förhållanden upplever 40% våldsamheter.

– Också kvinnor kan ta till våld, både i ilska och som försvar, även om detta i viss mån är ett nedtystat ämne, betonar Lindfors.

Orsaker till våld

En djupt rotad syn på att knytväven kan vara en problemlösare är social utsatthet kanske i samband med social isolering. Personliga faktorer som kan få en människa att ta till våld kan vara tidiga trauman, exempelvis våld i uppväxten, förlust av en förälder eller organiska hjärnskador. Alkohol är en utlösande faktor, drickande minskar försiktigheten att ta upp konflikter.

– Även lindrigt våld bör tas på allvar eftersom det lätt kan eskalera, även om det kommer långsamt smygande, påpekar Lindfors.

Våld och jämlikhet hör också ihop, våld förekommer mindre hos par med ekonomisk jämlikhet. Samtidigt tycks en del män ha svårt att acceptera den ökade jämlikheten i samhället och tankar om att kvinnan ska "hållas på plats" påverkar beteendet.

– Även massmedierna överbetonar olikheter mellan könen för att öka den sexuella spänningen och bilden av att män och kvinnor är "från olika planeter"

förstärks. Män ses som de handlingskraftiga och aggressiva, medan kvinnan är passiv.

Media visar också extremfallen av våld, vilket beskriver verkligheten på ett förenklande sätt; vi sitter kvar i vår bubbla och intalar oss att våldet drabbar "de andra".

– Det är inte heller så stora skillnader mellan könen som man ofta vill framhäva utan likheterna är betydligt fler. Tidigt kommer ändå förväntningar, uppfostran och normer in.

Förstå problematiken

Oberonde om man själv drabbas av våld eller ser det i sitt arbete så måste man komma till rätta i våldsproblematiken. Man måste utgå från sig själv och förstå problematiken inifrån, förstå att det inte är klokt att säga till en misshandlad kvinna att hon ska gå, att hon måste lämna mannen vid första slaget. Det handlar om mer komplicerade processer än så. Det kan vara en tidigare högt älskad man, kanske den enda närstående man har. Många är dessutom rädda att bli utsatta för ännu kraftigare våld om de går. Att vara en förnuftig förstasig-påare med goda råd i den situationen för sällan framåt. Att våga lyssna kan öppna dörrar däremot.

– Våld är en del av det samhälle vi alla lever i, kanske är det vars och ens uppgift att överhuvudtaget ta upp svåra saker i det egna livet. Varför ska vi gå omkring och vara så lysande, duktiga och trevliga jämt?

Äldre kriminalkonstapel **Ann-Cathrine Engström-Käld** talar

om våld utifrån sitt arbete och ger personliga reflektioner, insikter samt kunskaper om lagar vid våldsbrott. Hon ger bilder ur verkligheten som fastnar på näthinnan. Av hur man normaliserar våldet, hur många tar skulden på sig själv. Att bli slagen tills man svimmar eller spy, att partnern hotar med stryk om man inte städar; det blir vardag för många efter en tid. Våldet kan också vara psykiskt eller sexuellt.

– Många kvinnor tvingas till sex av sina egna män, konstaterar Ann-Cathrine.

Personliga faktorer som kan få en människa att ta till våld kan vara tidiga trauman, exempelvis våld i uppväxten, förlust av en förälder eller organiska hjärnskador.

Olika grader

En tankeväckare är att det finns olika grader av misshandel, lindrig misshandel går att ta tillbaka även om man redan gjort en anmälan, en misshandlad tar ofta tillbaka sina ord. Misshandel och grov misshandel lyder alltid under allmänt åtal, ärendet går vidare även om den drabbade vill ta tillbaka anmälan. När det gäller barn som räkar ut för våld kommer

Bodil Lindfors föreläser för fullsatt hus.

barnens bästa före alla andra lagar, även yrkesmänniskors tystnadsplikt upphör i sådana fall.

– Handlar det om barn som drabbas skall man alltid direkt ringa polisen eller socialen, säger Ann-Cathrine bestämt.

Allt som sker kommer inte fram i tidningspalterna och så ska det vara för att skydda de enskilda. Ändå händer det hela tiden. Engström-Käld berättar om sin framgångsrika, beresta, sociala bekanta, som berättade att hon blivit misshandlad av sin man i tjugo år.

– Varför anade vi inget? undrar Ann-Cathrine och fortsätter med att berätta hur skakad och maktlös hon kände sig som medmänniska. Jag vill så frön hos publiken till att fundera på sina attityder

Möter man någon som utsatts för våld, barn eller vuxna, är det viktigt att säga till dem att det är fel, att man inte behöver tolerera det. Det är viktigt att inte bara tänka att den man möter vet att man står på deras sida, utan att även säga det högt; liksom att

berätta för barn att våldet aldrig är deras fel.

Att gå vidare

Familjeterapeut **Christina Lintamo** avslutar dagen med att ge konkreta minnesbilder och tankar om hur man kan gå vidare både som förövare och offer. Lintamo påminner om att våld kan se olika ut, exempelvis vara av ekonomisk eller religiös art, och att det förekommer i alla socialgrupper.

– Kanske är de högre utbildade mer måna om att dölja ett blått öga, upplever Christina.

Som personal är det viktigt att våga fråga vad som hänt och att lära sig känna igen också psykiska symptom som kan vara tecken på att man utsatts för våld. Via terapi kan båda parterna få hjälp, det kan handla om individuell hjälp eller att som par gå i långvarig terapi.

Lintamo blir allvarlig då hon talar om hur barn långt senare kan må dåligt av att ha upplevt familjevåld som små, till exempel bakom ADHD-diagnoser och

liknande kan det finnas obearbetade trauman. Krisen om man utsatts för våld kan så småningom leda till ny inriktning vittnar Lintamo om.

– För en kvinna som utsatts för våld, kanske av flera män under sitt liv, kan det handla om många år i terapi för att hitta sin självkänsla och börja trivas med sej själv och inte vara beroende av mannen. Det handlar ofta om ett slags beroende eller att man tror sej kunna "rädda" mannen.

De som blivit misshandlade går ibland vidare in i nästa destruktiva förhållande men inte alltid. Det finns hopp. Och som polis Engström-Käld tidigare betonat:

– Det finns hjälp att få även om inte alla vill ta emot den i ett visst skede.

Seminariet ordnades av Finlands Svenska Socialförbund, i samarbete med en arbetsgrupp mot våld, bestående av bl a Inger Bjön, chef för socialavdelningen i Jakobstad. Seminariets andra dag tar upp temat barn i våldets skugga.

Hur kan man hjälpa kvinnan/mamman?

När krisen är akut:

- § viktigt med konkret hjälp
- § OBS!
- § diskutera aldrig med kvinnan och mannen tillsammans i samma rum när krisen är akut!
- § diskutera alltid skilt; kvinnan bör ha en egen personal, likaså mannen!

Efter:

- § försöka börja bygga upp en ny framtid för henne.
- § inom många kvinnor pågår en dragkamp mellan den sida som hyser en stark längtan efter mannen, och den sidan som inser att deras förhållande är destruktivt och bör ta slut.
- § terapi kan vara en lösning.
- § misshandelsförhållanden går sällan att reparera

Varför är det viktigt att man ser och arbetar med våldet i tid?

- § det krävs målmedvetet arbete för att bryta kedjan av familjevåld.
- § ekonomiska orsaker
- § det är viktigt att bryta den våldspirala där den slagna tenderar att låta slagen gå i arv till nästa generation.
- § kan uppnå detta genom ett bra och effektivt samarbete mellan de instanser som jobbar med familjer.
- § samarbete mellan social- och hälsovården och polisen är mycket viktigt när det gäller familjevåld.

Text: Daniela Andersson
Bild: Carfix

Prisbelönta Carfix i Vasa trivs med mångfalden

Viking Hjort på Carfix i Vasa har anställt både döva och långtidsarbetslösa personer till sitt företag. Något som han inte ångrar. Företaget expanderar och har belönats med två prestigefyllda priser.

■ För tre år sedan bestämde Viking Hjort att anställa Tom, som är döv, då Jupiterstiftelsen kontaktat honom.

– Jag hade ju inget att förlora i alla fall. Jag hade just då haft en vanlig kille på prov som inte klarade arbetsuppgifterna trots att han hade perfekt hörsel, säger Viking Hjort.

Det var nog lite värre att lära upp Tom i början tills man kom

på ett fungerande system. Han är både döv och har inlärnings-svårigheter. Det enda språk han talar är teckenspråk så det var inte så där bara att skriva förklaringar heller.

– Vi började nog lite för snabbt med en aning för mycket saker på en gång i skolningen. Lite korvstoppning men när vi fick fason på vårt inlärnings sätt började det gå galant.

Nu har Tom, som är lite på 30 år, varit på Carfix i tre år och han är en av de bästa anställda. En annan döv kille har också anslutit sig till teamet. Kaarlo är över 50 år och har varit länge arbetslös. De firmor som tidigare anställt Tom gjorde det bara för stödets skull i sex månader. De visste inte vad de gick miste

om. De satt honom i ett hörn för att arbeta och gav honom foten när stödperioden gått ut. Sådant är inte rättvist, Tom är en häutig kille.

Socialt företag

Viking har enbart fått positiv respons för att han var klok nog att anställa Tom. Arbetsmässigt har de alltid haft fullt upp under de tio år firman funnits så de utvidgar för andra gången.

– Vi gör allt som har med bilars renhet och glans att göra. Tvätt, puts och polering innanför och utanpå och mindre måleriarbeten.

Carfix har sex stycken anställda plus Viking och en sjunde är på kommande. Carfix beräk-

nas som ett socialt företag just för att Viking gett långtidsarbetslösa och handikappade en arbetsplats. Bara de företagsregister över sociala företag får kalla sig ett socialt företag. Man måste uppfylla kriterierna för ett socialt företag och det betyder att av andelen anställda arbetstagare måste minst 30 procent vara enbart handikappade eller långtidsarbetslösa.

– Vi har till och med fått två pris tack vare det. *Best small social firm of the year 2006* från CEFEC och *Vuoden 2004 vammaistyöllistäjä* från Vates.

CEFEC är den europeiska federationen för sociala företag. Deras mål är att skapa

Viking Hjort själv in action.

På carfix i Vasa görs allt som har med bilars renhet och glans att göra.

arbetsplatser för handikappade. Priserna har gett lite mer publicitet men det var inte målet eftersom det finns jobb. De serverar en av de största bilfirmorna i trakten.

– I Vates blev det en väldig uppståndelse när jag fick CEFEC-priset, det har aldrig ännu hänt i Finland. Förr eller senare blir man förstas av med statuset att vara ett socialt företag men jag vill nog ännu hålla mig kvar.

Arbetsmomenten i datorn

Tom skolades med hjälp av ett enkelt dataprogram som visar arbetskedan. Jupiterstiftelsen hjälpte till och tog fotografier av alla arbetskedan från 1-11. Det är arbetskoderna som man bara klickar på och så visas vad som skall göras. Det har fungerat bra, alla som ser har nytta av det. Vasaföretaget Datero har konstruerat ett teckenspråkprogram på dator skräddarsytt för Tom men det fungerar inte riktigt i arbetssituationerna men nog i sociala sammanhang.

– Jag kan ju inte teckenspråk men vi förstår varandra ändå. Ibland skriver man kanske något ord i dammet på en bil. Hos oss behandlas Tom inte som en handikappad. Det enda han inte gör är att svara i telefon men allt annat gör han förstas.

De första månaderna kom en teckenspråkstolk och hjälpa men man klarade sig snart utan tolken. Av de anställda är två långtidsarbetslösa och två döva personer. Toms lön betalar Viking själv utan stöd. Stödsystemet var för besvärligt. Det gick så fruktansvärt mycket tid åt till byråkratin. Det var ett enda huvudlöst bekräftande dubbelt upp. Är man ute efter att fuska så gör man det ändå, inte hjälper det med all världens dubbelkoller. Viking anställer nog folk men helst inte via stödformer, det tar för mycket tid.

Små företag bäst

Viking rekommenderar för alla som vill skapa och hitta jobb åt funktionshindrade att kontakta små företag.

– Vi har inte råd att skola upp personal och sedan sparka ut dem. Är de inkörda i jobbet så skall de nog stanna. Jag har lärt mig en hel del tack vare det här med att ha statusen som socialt företag. Jag vågar lova att man får en helt annan inställning.

Visst finns det säkert långtidsarbetslösa som inte vill jobba men sedan finns det ju de som verkligen vill göra det. Det gäller bara att få upp ögonen för dem. Ett tips exempelvis för metallbranschen som är i skriande behov av folk.

– Jag har föreläst om mina erfarenheter i Seinäjoki för blivande arbethandledare. Men jag hinner inte med det mera. Jag fick nog en intressant förfrågan om att sitta med i en arbetsgrupp om handikappade i arbete men var tyvärr tvungen att tacka nej. Dygnet har bara 24 timmar.

Noterat

De Blindas Vänners pris för informations-spridning till Åbolands Synskadade

■ De Blindas Vänner r.f. – Sokeain Ystävät r.y. delade för tredje gången ut det årliga priset för informations-spridning i Åbo tisdagen den 13 mars. Samtidigt delades ett nyinstiftat hederspris ut. Med dessa vill man tacka frivilliga seende inläsare samt andra som arbetar med taltidningar för arbetet med att öka informationstillgången för synskadade.

– Vi upplever att informations-spridningen har att göra med jämlikhet i samhället. Idag är det väldigt viktigt för alla att få information som sedan kan omvandlas till kunskap, motiverar De Blindas Vänners ordförande **Ture Tähtinen** priset.

Huvudpriset på tiotusen euro tilldelades Åbolands Synskadade r.f. Föreningen kan använda 80 procent av summan för att utveckla frivilligarbetet. Den individuella delen av priset, 2000 euro, tilldelas **Marita Andersson**, som läst in Åbo Underrättelser som taltidning under många år.

Det andra priset, hederspriset, är nytt för i år och tanken bakom det är att ingen av språkgrupperna ska glömmas. Om priset tillfaller den svenskspråkiga sektorn går hederspriset till den finskspråkiga och tvärtom. Priset gick till tidningen Jokiposti som utkommer i Suonenjoki.

Noterat

FPA-bladets taltidning övergår till cd

■ FPA-bladet utkommer också som taltidning och denna version har tidigare utkommit på kasset. Förbundet Finlands Svenska Synskadade (FSS) har producerat taltidningar på kasset och år 2007 övergår FSS stegvis till taltidningar i cd- och Daisy-format.

Det betyder att de prenumeranter som nu lyssnar på FPA-bladet som taltidning via kassetbandspelare från och med nästa nummer behöver en Daisy-spelare eller dator för att kunna lyssna på tidningen. Daisy-formatet är ett format som är lätt för synskadade att använda och det gör bladdringen mellan olika artiklar, sidor eller mellanrubriker lättare. Dessutom ryms det mer material på en cd-skiva, upp till 50 timmar inläst text.

Förutom FPA-bladet kommer även övriga taltidningar som produceras vid FSS att övergå till cd-format. Det gäller alltså taltidningarna Helsingfors stad informerar, taltidningen Martha samt förbundets egna taltidningar Medlemsbandet, Finlands Synskadade och Kultureko. FPA-bladets taltidning har för tillfället 51 prenumeranter.

Noterat

Minister Haatainen: – Handikappolitiken har en viktig roll i det nordiska samarbetet

Under Finlands år som ordförande i Nordiska ministerrådet 2007 är huvudteman inom social- och hälsosektorn den äldre befolkningen samt barn och unga. Minister Haatainen lyfte också fram handikappolitiken i sitt öppningstal på nordiska handikappolitiska rådets möte i Riksdagshuset i Helsingfors den 12 mars.

■ – Varje människa har rätt att delta och förverkliga sig själv. För att tillgodose de handikappades rättigheter måste vi se till att alla kan studera, arbeta och om han eller hon så vill bo självständigt utan hinder. Det gemensamma nordiska handlingsprogrammet Design för alla har visat sig vara en bra metod för att påverka

samhällsplaneringen så att dessa mål uppnås, sade social- och hälsovårdsminister Tuula Haatainen.

Målsättningen är att utforma en miljö och tjänster som är tillgängliga för alla grupper av människor. Genomförande av handlingsprogrammet förutsätter att olika sektorer utarbetar egna strategier men även konkreta åtgärder. Ett sektoröver-skridande samarbete är särskilt viktigt. Det här förutsätter en ny slags förståelse av frågorna av både beslutsfattare och sakkunniga. Det är just det här som Finland vill påverka i år som ordförande för nordiska ministerrådet, men även senare. Den nordiska välfärdsmodellen står inför stora utmaningar, bland annat på grund av en

åldrande befolkning, ökat servicebehov, snävare ekonomiska ramar och bristen på kvalificerad personal. Genom nordiskt samarbete kan vi möta dessa gemensamma utmaningar och frågan har en viktig roll i det nordiska samsamarbetet inom social- och hälsovården. De nordiska social- och hälsovårdsministrarna kommer att diskutera om finansiering och tjänster inom social- och hälsovårdssektorn vid sitt möte i Lahtis i juni. Det nordiska handikappolitiska rådet firar i år sitt 10-årsjubileum och dess konstituerande möte hölls i Helsingfors år 1997. Det är ett rådgivande organ för Nordiska rådet som formar verksamhetspolitiken för handikappområdet. Ordförande för handikapprådet är i år riksdagsledamot Ulla Anttila.

FINLANDS SVENSKA SOCIALFÖRBUND

Lediganslår att sökas senast den 23 april 2007

stipendier för medlemmars

- Studieresor i yrkesbefräjande syfte eller
- Fortbildning och kurser, som inte leder till yrkesexamen.

Inriktning som kan antas vara av nytta för socialvården i Finland prioriteras. Stipendiaterna skall inom rimlig tid inlämnas en rapport över studiebesöket eller kursen. Rapporten kan publiceras i någon av de tidskrifter FSSF har tillgång till eller i Medlemsbrevet.

Ansökan görs på blankett som kan beställas från förbundets kansli.

Verksamhetsledaren ger vid behov mera information.

✉ FSSF, Skrufvilagatan 2, 68910 BENNÄS
☎ 06-7290547, ☎ 06-78 50 330, 050-55 33 685
✉ email:fssf@pedersore.fi, www.fssf.fi

Noterat

Nationellt program för social- och hälsopolitiken

Under den pågående regeringsperioden har statsrådets programledning utvidgats och utvecklats. De mest betydande reformerna inom social- och hälsovården har genomförts inom ramen för det Nationella hälso- och sjukvårdsprojektet, Utvecklingsprojektet för det sociala området och Alkoholprogrammet.

■ Lagstiftningen som gäller den riksomfattande styrningen av social- och hälsovården har ändrats. Riksdagen godkände i januari (23.1.2007) regeringens proposition om ändrade bestämmelser om uppföljning

gen av mål- och verksamhetsprogrammet som tidigare var ett lagstadgat program. Enligt lagen kommer följande regering att bereda ett nationellt social- och hälsovårdsprogram som kompletterar regeringsprogrammets social- och hälsopolitik. Programmet anger de viktigaste social- och hälsopolitiska målen samt de centrala reformer, lagstiftningsprojekt, anvisningar och rekommendationer som är ägnade att stöda genomförandet. Vid sidan av social- och hälsovårdens utvecklingsprogram kommer det att finnas ett omsorgsprogram som utgör en del av statshushållningen och fokuserar på den kommunala ekonomin medan utvecklingsprogrammets vik-

tigaste uppgift är att precisera och genomföra de social- och hälsopolitiska mål som ingår i regeringsprogrammet.

För det nya nationella programmet utnämns en riksomfattande delegation och regionala ledningsgrupper. Programmet kommer att genomföras under stark politisk styrning och ledas av den framtida regerings omsorgsminister. Under innevarande regeringsperiod har erfarenheterna av en regional organisering av arbetet varit positiva. I fortsättningen kommer regionala ledningsgrupper att se till att programmet framskrider. Stakes, länsstyrelserna och Folkhälsoinstitutet kommer att

vara representerade i delegationen och därmed ha en större roll än tidigare. Olika sammanslutningar är också representerade för att klienternas synvinkel skall fortsätta att stå i förgrunden.

Bakgrunden till den nya lagstiftningen är "Strategier för social- och hälsovårdspolitik" som publicerades av social- och hälsovårdsministeriet våren 2006. Det nya systemet med statsbidrag till utvecklingsprojekt som infördes år 2003 har för sin del gynnat programledningen. Under åren 2004-2007 har utvecklingsverksamheten inom social- och hälsovården fått sammanlagt 180 miljoner euro i understöd.

Nu finns också SOS Aktuellt tillgängligt för synskadade!

Beställ SOS Aktuellt i tillgängligt format för synskadade (rtf-format) för endast 7 euro/år. FSS har testat och godkänt formatet. Du får tidningen i e-posten.

Prenumerera!

Fortlöpande årsprenumerering för papperstidningen år 2007: 12 euro. Tidsbestämd årsprenumerering: 14 euro. Lösnummer: 3,50 styck. Vid lösnrumsbeställning fakturerar vi 1,50 euro i hanteringsavgift. Utrikesporto: 5 eur (Europa), 10 eur (Övriga världen).

År 2007 gläder SOS Aktuellt dig hela sju (7) gånger. Principen är att tidningen kommer ungefär med sex-sju veckors mellanrum förutom på sommaren då det blir längre semesterpaus. Leveranstiden inom Finland är cirka två arbetsdagar.

Utgivningsveckor:

Nr 3 vecka 19. DEADLINE: 30 april
Nr 4 vecka 25. DEADLINE: 12 juni
Nr 5 vecka 34. DEADLINE: 13 augusti
Nr 6 vecka 40. DEADLINE: 24 september
Nr 7 vecka 49. DEADLINE: 27 november

1. Beställ via internet.

a) Skicka e-post till sospren@fduv.fi med ditt namn, din adress och ditt telefonnummer.
b) Fyll i prenumerationsblanketten på www.handikappforbundet.fi/sos-aktuellt eller www.fduv.fi/sos/-aktuellt

2. Eller ring 044-555 4388, eller Handikappförbundet 0500-418 272

Händelsekalendern 2007

April

14.4. Träff för närstående till synskadade. Kom och träffas, få information, diskutera och ställa frågor samt ät lunch till självkostnadspris. Kl. 10-16 i Kajutan, Ågatan 33 E 1, Borgå. Anmälningar: rehabiliteringshandledare Monica Andersson, tfn 09-6962 3018 eller 040-511 3345 senast 23 mars. Arrangör: Svenska synskadade i Östnyland, Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. och Landskapsföreningen Folkhälsan i Nyland r.f.

16-20.4. Grundkurs i punktskrift. En tredelad nybörjarkurs inleds under vårterminen och avslutas i början av höstterminen. Kursavsnitt 1 hålls den 16-20.4, kursavsnitt 2 den 4-8.6 och kursavsnitt 3 den 24-28.9.2007. Plats: Kristliga folkhögskolan i Nykarleby. Sista anmälningsdag 28.2. Mera information och anmälningar: Tessa Bamberg, 09-6962 3024.

16-20.4. Anpassningskurs för svenskspråkiga hörselskadade på Norrvalla Folkhälsan Ab i Vörå. Uppföljning av kursen 11-12.10.2007. Målgrupp: vuxna hörselskadade. Kursen arrangeras av Svenska hörsselförbundet med stöd av FPA och är avgiftsfri för deltagarna. Information www.horsel.fi, eller nora.stromman@horsel.fi, tfn 09 663 392."

19.4. Stödpersonsträff. Möjlighet att träffa andra med liknande uppdrag. Kl. 16.30-18. Eriksgatan 8, 4 vån. Helsingfors. Meddela en dag i förväg. Tel: 041-501 2531, e-post: fsh.sonja.karnell@kolumbus.fi

24.4-15.5. Punktskriftskurs för seende. Kursen genomförs den 24.4, 8.5 och 15.5. Sista anmälningsdag 10.4. Mera information och anmälningar: Tessa Bamberg, 09-6962 3024.

27-29.4. Veckoslutsläger för anhöriga till personer med psykiska problem ordnas på Kaisankoti i Esbo i FSPC:s regi med RAY medel. För mera info kontakta rehab.sekr. Ann-Charlott Rastas 06-7232517. Sista ansökningsdagen 30.03.07

26.4. Internationella ledarhundsdagen.

Maj

Vecka 19. SOS Aktuellt 3/2007 utkommer. Deadline för material 30.4.

14-15.5. Konferens om hjälpmedel. Nordic Assistive Technology Conference NAT-C. www.nat-c.org.

24.5. Stödpersonsträff. Möjlighet att träffa andra med liknande uppdrag. Kl. 16.30-18. Eriksgatan 8, 4 vån. Helsingfors. Meddela en dag i förväg. Tel: 041-501 2531, e-post: fsh.sonja.karnell@kolumbus.fi

Juni

Vecka 25. SOS Aktuellt 4/2007 utkommer. Deadline för material 12.6.

4-8.6. Dagkurs i socialträning vid Metsola lägergård i Karelby. Målgruppen är personer med psykosociala problem. Sista ansökningsdagen 04.05.07. För mera info FSPC:s rehab.sekr. Ann-Charlott Rastas 06-7232517.

5-8.6. Ridterapi för ungdomar 10-13 år ordnas på Ankis stall i Lappböle. För mera info www.fspc.fi eller rehab.sekr. Ann-Charlott Rastas 06-7232517. Sista ansökningsdagen 09.03.07.

8-10.6 Finlands Svenska Synskadades friidrottstävlingar och bocciaturnering i Ekenäs. Mera information Tina Dunderfelt, 09-6962 3010.

11-16.6.och 7-9.12. Rehabiliteringskurs för vuxna med mental ohälsa på Norrvalla Rehab Center, Vörå. Ansökan sker till Finlands svenska psykosociala centralförbundet r.f (FSPC) senast 28.02.07. För mera information www.fspc.fi eller kontakta rehab.sekr. Ann-Charlott Rastas 07-7232517

Juli

9-14.7. En vecka med semesterstöd. Badhotell Kivitippu, Lappajärvi. För personer med neurologiska sjukdomar och deras anhöriga, som på ekonomisk eller sociala grunder inte har möjlighet till semester. Vuxna 20 euro/dygn. Info: Svenska Semesterförbundet i Finland, Susanna Stenman, tfn. 019- 2786874, e-mail susanna.stenman@folkhalan.fi eller Hanna Mattila, Finlands Parkinson-förbund, tfn. 02-274 0413, 040 5122352, e-mail hanna.mattila@parkinson.fi eller Finlands CP-förbund Aira Eklöf, tfn. 02-2410170, 040 5457144 eller e-mail aira.eklof@cp-liitto.fi

30.7-4.8. Familjekurs, vuxna med mental ohälsa och deras familj. Kursplats; ferie- och kurscentret Högsand. Sista ansökningsdagen 30.4. Arrangör: Finlands svenska psykosociala centralförbundet rf. med stöd av FPA. Kursen är avgiftsfri. För mera info kontakta rehab.sekr. 06-7232517

Augusti

Vecka 34. SOS Aktuellt 5/2007 utkommer. Deadline för material 13.8.

27-31.8.Rehabiliteringskurs i skärgården. Kursplats; Pensar Syd Målgrupp: personer med psykosociala problem.

Sista ansökningsdagen 3.8. Arrangör: Finlands svenska psykosociala centralförbundet rf. med stöd av RAY. Kursen är avgiftsfri. För mera info kontakta rehab.sekr. 06-7232517.

27.8-1.9 Parkurs för synskadade. Målgruppen är par där den ena eller båda är synskadade. Plats: Norrvalla-Folkhälsan, Vörå. Mera information på www.fss.fi

September

14-16.9. Kurs i personlig utveckling. Kursplats: Åbolands folkhögskola i Pargas Ansökan senast 22.8. Arrangör: Finlands svenska psykosociala centralförbundet rf. med stöd av RAY. Kursen är avgiftsfri. För mera info kontakta rehab.sekr. 06-7232517.

Vecka 40. SOS Aktuellt 6/2007 utkommer. Deadline för material 24.9.

November

2.11-9.11. Rehabiliteringskurs i södern, Tunisien Sousse Målgrupp: personer med psykisk ohälsa. Ansökan senast 20.8. Arrangör Finlands svenska psykosociala centralförbundet rf. med stöd av RAY. För mera info kontakta rehab.sekr. 06-7232517.

Vecka 49. SOS Aktuellt 7/2007 utkommer. Deadline för material 27.11.

Vill du lägga in material på händelsekalendern? Kontakta Daniela Andersson, daniela.andersson@kolumbus.fi, GSM 044-5554388 . Deadline för material till nr 3/2007 är den 30 april. Tidningen utkommer vecka 19.

Vill du
annonsera i
SOS Aktuellt?

Helsidesannonser: 400 euro
Halvsida: 200 euro
1/4 sida: 100 euro
Kontakta: 044-555 4388 (Andersson)
eller 0500-418 272 (Gustafsson).

Donationer mottages med
tacksamhet. Finlands Svenska
Handikappförbundet,
Aktia 405540-232494.